

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 157/05-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. júna 2005 predbežne prerokoval sťažnosť T. M., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. J. H., B., ktorou namietal porušenie jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 1105/04, ako aj postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave zo 14. októbra 2004 sp. zn. 9 Tpo 174/04, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť T. M. o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. januára 2004 doručená prostredníctvom telefaxu sťažnosť T. M. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 1105/04, ako aj postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) zo 14. októbra 2004 sp. zn. 9 Tpo 174/04, ktorým v celom rozsahu zrušil uznesenie okresného súdu z 21. septembra 2004 sp. zn. Tp 1105/04 a zároveň okrem iného predĺžil lehotu trvania väzby sťažovateľa o tri mesiace, t. j. do 29. decembra 2004. Sťažnosť bola doplnená predložením originálu doručeným ústavnému súdu 5. januára 2005.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave sp. zn. ČVS: KRP-52/OEK-BA-2004 podľa § 163 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Tr. por.“) vznesené obvinenie pre trestný čin podvodu spolupáchateľstvom v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1, § 9 ods. 2 k § 250 ods. 1 a 5 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Tr. zák.“) na skutkovom základe uvedenom v uznesení vyšetrovateľa. V nadväznosti na to bol sťažovateľ uznesením okresného súdu sp. zn. Tp 323/04 z 31. marca 2004 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Tpo 65/04 zo 6. mája 2004 podľa § 68 ods. 1 Tr. zák. z dôvodu § 67 ods. 1 písm. c) Tr. por. vzatý do väzby, ktorá začala plynúť 29. marca 2004.

Uznesením okresného súdu sp. zn. Tp 1105/04 z 21. septembra 2004 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) nebola podľa § 71 ods. 1 Tr. por. okrem iného predĺžená lehota trvania väzby sťažovateľa. Sťažovateľ požiadal podaním z 29. marca 2004 okresný súd o doručenie prípadnej sťažnosti prokurátora proti uzneseniu okresného súdu s tým, aby sa k nej mohol vyjadriť. Hoci prokurátor podal proti uzneseniu okresného súdu 27. septembra 2004 sťažnosť, táto nebola sťažovateľovi napriek písomnej žiadosti doručená.

Sťažovateľ preto založil 12. októbra 2004 do spisu krajského súdu sp. zn. 9 Tpo 174/04 jeho vyjadrenie podané v inom konaní týkajúcom sa jeho väzby, keďže toto konanie s prerokovávanou vecou súvisí.

Uznesením Krajského súdu v Bratislave zo 14. októbra 2004 sp. zn. 9 Tpo 174/04 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) bolo podľa § 149 ods. 1 Tr. por. uznesenie okresného súdu v celom rozsahu zrušené a zároveň podľa § 149 ods. 1 písm. a) a § 71 ods. 1 Tr. por. okrem iného predĺžená lehota trvania jeho väzby o tri mesiace. Napadnuté uznesenie bolo obhajcovi sťažovateľa doručené 2. novembra 2004.

Sťažovateľ poukazuje na to, že krajský súd „... o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania mojej väzby a o sťažnosti prokurátora proti Uzneseniu OS rozhodol na neverejnom zasadnutí. Z toho dôvodu som nemal možnosť osobne sa pred súdom vyjadriť a obhajovať sa sám alebo prostredníctvom svojho obhajcu pred Krajským súdom v Bratislave. Garancie primerané povahe pozbavenia osobnej slobody zaručené čl. 5 ods. 4 Dohovoru, ktoré by mi umožnili efektívne kontrolovať zákonnosť mojej väzby, zachované neboli, keď Krajský súd v Bratislave na prejednanie sťažnosti prokurátora proti Uzneseniu OS nenariadil verejné zasadnutie (...)“.

Sťažovateľ vzhľadom na uvedené tvrdí, že takýmto postupom okresného súdu a postupom a uznesením krajského súdu boli porušené jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, ako aj právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Postupom krajského súdu a napadnutým uznesením boli zároveň podľa sťažovateľa porušené princípy kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní (voči prokurátorovi bol znevýhodnený, pretože mu nebol doručený návrh na predĺženie väzby ani sťažnosť prokurátora proti uzneseniu okresného súdu) ako súčasť práva na spravodlivý súdny proces.

Sťažovateľ vytýka krajskému súdu, že nebral do úvahy jeho podanie z 12. októbra 2004 založené do spisu krajského súdu sp. zn. 9 Tpo 174/04, ktoré obsahovalo konkrétne v jeho prospech svedčiace fakty, ktoré neboli nepravdepodobné ani neopodstatnené. Na základe toho dospel k záveru o arbitrárnosti napadnutého uznesenia.

Porušenie jeho práva byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru vidí sťažovateľ najmä v tom, že v jeho trestnej veci došlo zo strany vyšetrovateľa „... k zavineniu prieťahov vo vyšetrovaní zo subjektívnych dôvodov, a to tým, že vyšetrovateľ nevypočul niektorých svedkov a nežadovázil príslušné listinné dôkazy, a to všetko napriek pokynu prokurátora k neodkladnému vykonaniu týchto úkonov, v dôsledku čoho orgány činné v trestnom konaní nielenže nepostupovali od samého začiatku môjho trestného stíhania s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, ale sa v ňom dopustili aj zbytočných prieťahov, ktoré nemožno ospravedlniť ani zložitostou veci ani mojím konaním“.

Napokon pokiaľ ide o namietané porušenie práv na rozhodnutie o zákonnosti väzby bez zbytočných prieťahov (čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 2 listiny), sťažovateľ predovšetkým uviedol, že „... od podania sťažnosti prokurátorom proti Uzneseniu OS do doručenia Uznesenia KS uplynulo viac ako 30 dní. Podľa môjho názoru nemožno túto dobu považovať za primeranú a súladnú s ustanovením čl. 5 ods. 4 Dohovoru, keď ani Okresný súd Bratislava I ani Krajský súd v Bratislave nevykonávali žiadne ďalšie úkony...“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a po jej prijatí vydal tento nález:

„1. Krajský súd v Bratislave postupom a uznesením zo dňa 14. 10. 2004 sp. zn. 9 Tpo 174/04, ktorým v celom rozsahu zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 21. 9. 2004 sp. zn. Tp 1105/04 a zároveň okrem iného predĺžil lehotu trvania väzby sťažovateľa o 3 (tri) mesiace, t. j. do 29. 12. 2004, porušil práva sťažovateľa podľa čl. 5

ods. 4 Dohovoru, čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 Ústavy SR, čl. 8 ods. 1, čl. 8 ods. 2 a čl. 8 ods. 5 Listiny.

2. (...)

3. *Krajský súd v Bratislave postupom a uznesením zo dňa 14. 10. 2004 sp. zn. 9 Tpo 174/04, ktorým v celom rozsahu zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 21. 9. 2004 sp. zn. Tp 1105/04 a zároveň okrem iného predĺžil lehotu trvania väzby sťažovateľa o 3 (tri) mesiace, t. j. do 29. 12. 2004, porušil práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru, čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 Ústavy SR, čl. 8 ods. 1, čl. 8 ods. 2 a čl. 8 ods. 5 Listiny.*

4. *Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 1105/04 postupom a Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Tpo 174/04 postupom a uznesením zo dňa 14. 10. 2004 sp. zn. 9 Tpo 174/04, ktorým v celom rozsahu zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 21. 9. 2004 sp. zn. Tp 1105/04 a zároveň okrem iného predĺžil lehotu trvania väzby sťažovateľa o 3 (tri) mesiace, t. j. do 29. 12. 2004 porušili práva sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru, čl. 17 ods. 2 Ústavy SR a čl. 8 ods. 2 Listiny.*

5. *Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. 10. 2004 sp. zn. 9 Tpo 174/04 sa zrušuje a sťažovateľ sa prepúšťa z väzby na slobodu, alebo uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. 10. 2004 sp. zn. 9 Tpo 174/04 sa zrušuje a Krajskému súdu v Bratislave sa prikazuje, aby o veci znovu konal a rozhodol.*

6. *Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi ako primerané finančné zadostučinenie peňažnú sumu vo výške 10 000 Sk, ktorú mu je povinný zaplatiť Okresný súd Bratislava I a peňažnú sumu vo výške 500 000 Sk, ktorú mu je povinný zaplatiť Krajský súd v Bratislave, to všetko do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

7. *Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť trovy konania k rukám advokáta JUDr. J. H. so sídlom B., do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“*

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Podľa sťažovateľa je lehota na podanie jeho sťažnosti zachovaná, čo tvrdí vo väzbe na to, že napadnuté uznesenie krajského súdu bolo doručené jeho obhajcovi 2. novembra 2005

a začiatok plynutia lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu počíta od uvedeného dátumu.

Z obsahu sťažnosti doručenej ústavnému súdu 2. januára 2005, doplnenej predložením originálu doručeným ústavnému súdu 5. januára 2005, z jej príloh a zo spisu okresného súdu sp. zn. Tp 1105/04 vyplýva, že napadnutým uznesením bolo podľa § 149 ods. 1 Tr. por. v celom rozsahu zrušené uznesenie okresného súdu sp. zn. Tp 1105/04 z 21. septembra 2004 o nepredĺžení trvania väzby u sťažovateľa a ďalších troch spoluobvinených. Zároveň bola podľa § 149 ods. 1 písm. a) Tr. por a 71 ods. 1 Tr. por. predĺžená lehota trvania väzby u sťažovateľa a ďalších troch spoluobvinených o tri mesiace, t. j. do 29. decembra 2004.

V zmysle ustanovenia § 140 ods. 1 písm. b), cc) Tr. por. uznesenie je právoplatné a vykonateľné, ak podaná sťažnosť bola zamietnutá.

Napadnuté uznesenie krajského súdu v spojení s označeným prvostupňovým uznesením nadobudlo v zmysle citovaného ustanovenia Trestného poriadku právoplatnosť 14. októbra 2004.

V kontexte uvedeného preto bolo potrebné, aby ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti smerujúcej proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 1105/04 v spojení s postupom a uznesením krajského súdu zo 14. októbra 2004 sp. zn. 9 Tpo 174/04 určil, odkedy začala sťažovateľovi plynúť lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu.

Ústavný súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní otázky dodržania lehoty na podanie sťažnosti musí vychádzať z doslovného znenia zákona o ústavnom súde a z Trestného poriadku, ktorý upravuje právoplatnosť rozhodnutí v trestnom konaní, resp. postupy trestných súdov vo väzobnej agende (konanie neverejných zasadnutí). Z toho vyplýva, že ústavný súd zásadne nemôže ľubovoľne posudzovať začiatok plynutia týchto lehôt

a posúvať ich v závislosti od faktických úkonov súdov v trestnom konaní (napr. IV. ÚS 372/04).

Z týchto dôvodov nie je možné prijať názor sťažovateľa, že lehotu na podanie sťažnosti počítal od doručenia druhostupňového rozhodnutia jeho obhajcovi, pretože takéto počítanie lehoty by sa uplatnilo len vtedy, ak by označené uznesenia okresného súdu a krajského súdu nadobudli právoplatnosť dňom doručenia (oznámenia) rozhodnutia o poslednom opravnom prostriedku, ktoré bolo vykonané najneskoršie, ale v okolnostiach prípadu tomu tak nie je. Navyše ústavný súd na krajskom súde zistil, že jeho uznesenie zo 14. októbra 2004 bolo doručené sťažovateľovi už 29. októbra 2004, z čoho je zrejmé, že aj od uvedeného dátumu do doručenia sťažnosti ústavnému súdu uplynuli viac ako dva mesiace.

Sťažovateľ, ktorý bol kvalifikovane zastúpený advokátom, od 29. októbra 2004 vedel, že uznesenie okresného súdu v spojení s uznesením krajského súdu nadobudli právoplatnosť 14. októbra 2004, a súčasne od tejto doby poznal aj argumentáciu, ktorou krajský súd odôvodnil svoje uznesenie.

Na základe ustálenej praxe ústavný súd považuje lehotu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde za lehotu procesnoprávnú. Posledným dňom, keď sťažovateľ mohol podať sťažnosť proti uvedeným rozhodnutiam, bol preto 14. december 2004, keďže, ako už bolo uvedené, sťažovateľ svoju sťažnosť ústavnému súdu doručil až 2. januára 2005, urobil tak zjavne po zákonom ustanovenej lehote.

Prihliadajúc na kogentnú lehotu, v ktorej je nutné podať sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd konštatuje, že sťažnosť bola v danom prípade podaná oneskorene. Ústavný súd v spojitosti s tým poznamenáva, že sťažovateľ mal od 29. októbra 2004 (deň doručenia napadnutého uznesenia) k dispozícii dostatočný čas na to, aby dodržal zákonom

ustanovenú dvojmesačnú lehotu na podanie sťažnosti počítanú od právoplatnosti označených uznesení okresného súdu a krajského súdu.

Poukazujúc na uvedené závery o oneskorenosti podania sťažnosti rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, že ju z toho dôvodu odmietol bez toho, aby sa zaoberal opodstatnenosťou v nej uvedených námietok.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2005